

Unikát. Ústava z roku 1920 se stala národní kulturní památkou

18.12.2025 - Adam Rözler | Ministerstvo vnitra ČR

Ústavní listina Československé republiky z roku 1920 se stala teprve čtvrtou archiválií, která v Česku získala status národní kulturní památky. To je důkazem její unikátnosti a významu pro dokumentaci vzniku Československa a jeho ústavního systému.

Ústavní listina Československé republiky 1920, včetně souboru archiválií vztahujících se k její přípravě a vzniku a jejího slavnostního provedení uloženého v Archivu Poslanecké sněmovny, byla prohlášena národní kulturní památkou. Důvodem je význam těchto dokumentů, který přesahuje právní oblast. Archiválie mimo jiné odráží politické, společenské a kulturní snahy nově vzniklého státu a dokumentují první kroky k vytvoření demokratických tradic v Československu. Prohlášení za národní kulturní památku je nejvyšší možná kategorie ohodnocení významu archiválie.

Dochované dokumenty přispívají k hlubšímu pochopení dějin nejen Československa, ale i celého středoevropského prostoru v období po první světové válce. Schválení ústavní listiny představovalo důležitý předěl v konstruování prvorepublikové státní architektury a vytvořilo předpoklad pro stabilizaci a stvrzení politických poměrů utvářených ode dne vzniku samostatného státu.

Národní kulturní památky

Za národní kulturní památky lze prohlásit takové archiválie, které pro svou jedinečnost představují největší hodnoty archivního bohatství naší země. Národní kulturní památky prohlašuje vláda, k čemuž na základě návrhu Ministerstva vnitra jako gestora archivnictví v Česku došlo formou nařízení začátkem prosince.

Archiválie se navíc předtím musí stát tzv. archivní kulturní památkou, tedy dokumentem, který podléhá specifickému ochrannému režimu. Každý rok se např. kontroluje její fyzický stav, v případě poškození se ihned konzervuje či restauruje. Badatelům se nepůjčují originály, ale jen studijní kopie.

Podrobnější informace k ústavě z roku 1920 najdete zde. Jediné další archiválie se statutem národní kulturní památky jsou **archiv České koruny 1158-1935, Moravské desky zemské a archivní sbírka Historica Třeboň**.

Adam Rözler
odbor komunikace Ministerstva vnitra
18. 12. 2025

<https://mv.gov.cz/clanek/unikat-ustava-z-roku-1920-se-stala-narodni-kulturni-pamatkou.aspx>